

Els monuments com a reflex d'una esplendor

EL PALAU DELS MONCADA A SERÒS JUNTAMENT AMB LA PLAÇA VILADEGUT SÓN UN MODEL DE RENAIXEMENT

Potser, fugaçment, Seròs va tenir alguns moments d'esplendor que ens cal recordar per donar-los un valor patrimonial: el riu d'or de la gran guerra europea va concentrar-se en la inauguració del Casino el 1920. Devia ser a la primavera: no inaugurarem el Casino a l'hivern?

No sé per què ens fixem en els edificis per parlar de l'esplendor d'una societat, deu ser que romanen més temps que els homes i les dones, que es desfan. És emocionant imaginar quins joves, conscients del seu poder, van aportar diners per aixecar un gran cine, un gran cafè, amb ball i fins i tot

terrasa per a l'estiu als anys vint! Va ser una obra col·lectiva, la primera, potser, de les obres col·lectives, i l'última! Va ser el casino dels senyors de dretes. No van tenir la intel·ligència d'abraçar els més pobres. Això només ho expressava formalment l'església, sense resultats evidents. La revolució soviètica va enviar a l'infern tot el somni hedonista dels anys vint.

Si et fixes en els edificis públics més grossos de la vila tindràs els grans moments històrics concentrats, capital, poder i ambició: el "cuartel" o sigui el Palau dels Montcada, amb la plaça Viladegut i casa

Brou, és el nostre Renaixement – res a veure amb la *grandeur* italiana refinada: practicisme, economia i agricultura–; magatzems de gra i una escala monumental; l'església amb el campanar és el nostre Barroc ostentós –o sigui l'esplendor espanyola, l'alè de la monarquia hispànica dels Àustries, església i monarquia ajuntada, la monarquia al costat del papa de Roma i el seu poder, l'assimilació o expulsió dels moriscos–; el casino és l'esplendor industrial i agrícola, el riu d'or de la *grande guerra del 14-18*, o sigui amb el Noucentisme local; l'escola i el pont sobre el Segre representen l'obra pública republicana en temps de la gran recessió del 1929, una desesperada forma de no morir ofegat, una aposta cega pel futur per part d'una república efímera; l'ajuntament, les cases noves i la plaça les escoles és la concentració mig casernària mig plúmbia del franquisme triomfant: el poder jeràrquic idealitzat, amb una vida en què tothom accepta el seu paper resignat: l'oci és passejar per una plaça quadrada amb la font al mig. Aquest és el món de la infància. Les piscines, el bany, l'oci nou, dels anys seixanta, el preàmbul de la platja de Salou, amb els flotadors fets amb pneumàtics de camió. El canal d'Aragó i Catalunya al reg de les terres de Llitera, el reg gota a gota a les terres de secà deu ser l'altra obra del segle XX, però ja de caràcter individual. El pont nou, del segle XXI, ja no és sinó l'exemplificació de la fugida de la vila. No és per tornar a la vila, és per anar-s'en. Cap a la platja, cap a enfora. Deu grans construccions públiques, cinc grans moments històrics.

Com serà el segle XXI ?